

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL II

Nr. 125.

Brașov, Luni, Marți 7 (19) Iunie

1888.

„Gazeta” ieșe în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe trei luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrație, piața mare
Nr. 22, etagiul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu esemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Brașov, 6 Iunie st. v. 1888.

„Eu și armata mea”.

Aceste cuvinte, în care culmi-
neză cuprinsul celei dintâi enun-
ciațiunii a noului împărat german
Wilhelm al doilea, suntă espres-
siunea întregii lui fir. Elu e
soldat din creștetu până'n tălpi.
De aceea primul său cuvânt ilu
adresază armatei, spre a-o asigura,
că va păzi gloria și onoarea ei în
spiritul moștenit delă premer-
gătorii săi.

E natural, că pretutindenți se
așteptă cu cea mai mare încordare
enunțiațiunile tinerului împărat,
vrându se se cunoască intențiunile și
scopurile aceluia care, ajunsu în
fruntea puternicei împărății ger-
mane, va esercia o mare influință
asupra destinelor Europei.

„Eu și armata mea”; aceste
cuvinte dau timbrul adevăratu
situațiunii, ce a creatu Germaniei
și Europei militarismul modern.
Armata e adu totul și tôte se
facu pentru armata. Unde rămăne
însu poporul?

Se observă cu ôre-care surprin-
dere, că Wilhelm II și-a îndrep-
tatul primul cuvântu cătră armata
și nu cătră popor și se accen-
tuează, că acum trei luni răposat-
ul său tată îndată după soirea
sa în Germania s'a adresat cătră
poporul german.

Noulu împăratu, care numără
două-deci și nouă de ani, se dice
că are o voință tare și este plinu de
mândria și de ambițiune. Ôre se
fiă adevăratu că ar fi unu soldat
care arde de dorința de a-și câștiga
gloria și lauri în războiu?

„Acastă faimă” — dice Națio-
nal Ztg. — „au lăit'o numai
inimicii păcii. Fiecare rege alu
Prusiei și împăratu germanu tre-
bue să fiă soldat în timpul a-
cesta când toți sunt înarmați până
în dinți; dér soldații germani sunt
înainte de tôte păzitori ai păcii”.

Nu mai delă statele celelalte —
adauge foia berlinesă — va de-
pinde, decât Germania va putu
păzi și în viitoru pacea lumei.

În ce privesce pe Franția ea
pare a fi hotărită de a încungiura
orice provocare. Foile franceze
pledază tôte pentru o politică cum-
petată. „Să fimu”, dicu ele „mo-
derati și mândri; o provocațiune
său o umilire ar avé aceleași ur-
mări”.

Suntă liniștiți dér Francesii,
luându pozițiunea defensivă de mai
înainte și față cu noulu împăratu
germanu.

Din proclamațiunea ce-o va a-
dresa cătră popor se va vedu pe
ce pune noulu împăratu germanu
mai mare greutate. Acastă pro-
clamațiă, se asigură, va accentua,
că politica esteriôră a Germaniei
va fi condusă în spiritul împăra-
ților Wilhelm I și Fridericu III
și că va avé de scopu mai cu sémă
apărarea tractatelor esistente.

Așadér ténérul împăratu e
decis — cum ne spune și orga-
nulu conservatorilor — a păși în
urmele lui Wilhelm victoriosulu
spre a se lupta „pentru cele mai

marî bunuri ale națiunii germane,
pentru creștinismu și monarhiă”.

Cine pôte sci adu ce va răsări
din această luptă?

Vilhelm II cătră armata.

Noulu împăratu Vilhelm II a
datu următorulu ordinu de dî pe
armata:

Pre când armata tocmai acuma a
depus semnele esteriôre de jale pentru
împăratulu și regele Vilhelm I, mult
veneratulu meu moșu, a căruia memoriă
va trăi vecnicu în inimă, ea suferu prin
môrtea întemplată adu la 11 ôre 5 min.
a. m. a scumpulu și multu iubitululu
meu tată, a Maiestății Sale împăratulu
și regelulu Fridericu III o nouă lovitură
grea. Suntă în adevăru dîle seriose de
doliu, în cari după orânduirea lui Dum-
neđu am ajunsu în fruntea armatei, și
este în adevăru o inimă adencu mișcată,
din care adresezu *primulu cuvântu cătră
armata mea*.

Increderea însu, cu care pășescu la
loculu, unde mă chiamă voia lui Dum-
neđu, este tare și nestrămutată; căci
sci ce sémțementu pentru onore și da-
toriă au plântat glorioșii mei antec-
sori în armata, și sci în ce mare mē-
sură s'a probat acestu sémțementu tot-
deuna și în tôte timpurile.

În armata este alipirea tare și ne-
clătinată cătră capulu oștirea, cea moș-
tenire, care trece delă tată la fiu, din
generațiă în generațiă; și astfelu vē pre-
senteză icôna moșului meu, care ne stă
tuturor înaintea ochiloru, a gloriosulu
și venerabilulu capu alu armatei, icônă
ce nu se pôte cugeta mai frumôsă și mai
insufletitoare; vē prezentu pe scumpulu
meu tată, care încă ca principe de co-
ronă și-a câștigat unu locu onorificu
în anele armatei, precum și unu șirt
lungu de glorioși străbuni, a căroru
nume strălucescu în istoriă și a căroru
inimă au bătutu caldu pentru armata.

Astfelu suntemu una — *eu și armata*
— astfelu suntemu născuți unulu pentru
altulu și astfelu voimū sē fimū strinsū
uniți necontenitū, fiă după voința lui
Dumneđu pace ori furtună!

Acum mi veți presta jurămē-
ntulu de credință și de supunere — și eu
vē făgăduescū, că nu voiu uita nicu-
dată, că ochii antecesorilor mei din cea-
laltă lume privescū la mine, și că odi-
niôră voiu trebui sē le dau sémă despre
gloria și onoarea armatei!

Castelul Friedrichskron, 15 Iunie 1888.
Wilhelm.

Afacerea „revoltei” din Turțu.

Turțu, 15 Iunie 1888.

Stimate Domnule Redactor! In a-
nul trecut dîarele unguresc bucinau
cu mare plăcere lumei, că comuna Turțu
din comitatulu Ugocei s'a revoltat. Des-
pre colportarea acestei sciri și D-vostre
ați binevoitū a lua notiță — la timpul
său. Ca sē se convingă publiculu nos-
tru cetitoru, cătu de tendențios și ne-
drepte suntū foile unguresc față cu oru
ce întemplantare privitoare la Români, imi
iau voia a vē arăta adevărata stare a lu-
crului, atātu cu privire la începutulu, cătu
și cu privire la sfârșitul „răscôlei” a-
mintite.

Precum tôte comunele necomassate,
astfelu și comuna Turțu își are hotarulu

său împărțitū în locu de pășune (păș-
cuu) și în agrii sémănați. Doi locuitori
venetici, observându că pășunea din da-
rulu lui Dumneđu e destul de mări-
șôră, veniră la idea sē exploateze drep-
tul comunaltū în favorulu lorū. Astfelu
unulu din ei, dispunēdu de vite, ară
vre-o 30 de jugere din pășune și le sē-
mēnă cu grău de tōmnă, celalaltu însu,
neavēdu vite, adună vre-o 900 de oi
străine cu scopulu ca sē le pască pe ho-
tarulu comunei, primindū pentru acesta
câte 1 fl. de ôie, se'nțelege, că pentru
punga sa.

Pe acesti doi cutezători venetici pri-
măria comunaltă i-a avisatū la timpul
său, ca sē nu semene acolo, unde nu
voru putu secera, nici sē mai ostenescă
cu adunarea oilorū la pășune, căci pre-
țulu pășunii nu-lu voru putu ei numera
în veci. Dér Jidanii, încređēdu-se în
meseria lorū — pe unulu a-lu ademeni,
pe altulu a-lu intimida, prin acesta apoi
a face presiune asupra opiniunii publice
a comunei întregi — făcură așa precum
și-au pusū în gândū.

Poporul mahnitū de atātu imper-
tinență și cutezanță a acestorū doi ji-
danii — veniți nu de multū aicea cu flu-
erulu în gură și cu coșarca în spinare
— începū a murmura și a pretinde delă
primăria comunaltă sē-și facă datorința,
sē-i înprocesueze, sē-i scōță din averea
răpită, până când încă n'au intratū în
folosița ei.

Observându-se însu, că primarul a-
mână dîua de adu pe cea de mâne, că
primăria din tēcă face pungă, că hol-
dele se apropiu de cecerișu și oile de
îngrășatū, — ca nu cumva sē fiă rățaci-
rea cea de apoi mai rea decâtū cea din-
tăi, vre-o 400 de bărbați se inrolază im-
prejurulu curatorelui primaru, a antistiei
bisericesc, și se apucară sē-și facă sin-
guri dreptate. Ciurđile de vite ale co-
munei le mână în sémănatură, oile le
alungară peste hotarū și nu se opriră cu
ele până la curtea solgăbirēului; pe sol-
găbirēu ilu rugară apoi sē dispună în
privința oilorū cum va vré, dér în ho-
tarulu Turțului n'au ce căuta aceste oi.

Acastă este procederea, căreia Un-
guri i deteră coloritulū unei revolte sel-
batice.

Jidanii — veți bine, după natura lorū
— în locu sē-și apere holdele și turmele
de oi, se furișară pe o cale laterală și o
luară la sănătosa dreptū spre casarma
gendarmilorū. Aici, codindu-se la umbra
baionetelorū, cerură sfatulū a trei advocați
și astfelu plămădiră planurile infernale
pentru devastarea locuitorilor turțeni.

Sémănaturăle căcate le prețurū la
840 fl., pagubele cauzate prin îndepărta-
rea oilorū le socotiră în peste 1000 fl. In-
tentară procesū și pe calea politică pen-
tru daunele cauzate, și pe calea criminală
pentru tragerea în dungă a clopotelorū
și pentru mai susu amintita imitațiune
a fugii Israelitenilorū din Egiptu.

Tôtă erna tribunalele din Halmiu și
Satu-mare fură ocupate cu investigarea
revoluțiunii din Turțu. Se citară și col-
portară o mulțime de ômeni prin tină,
frigū, vremurile cele mai cumplite; doi
înși numai prin minune scăpară de nu
fură spintecați de nisce lupi turbați;
nicu chiar preotulu nu a pututū rămăne
nehărțuitū și în contra lui se provocară
ticăloșii de Jidani la o mărturiă, după
care clopotele s'arū fi trasū în dungă la
propriulu îndemnū alu preotulu. Nu-

mita mărturiă însu, la înfățișare, declară,
că nu numai nu pôte fasiona nimicū con-
tra d-lui preotū, dér în acea dî nici mă-
carū nu l'a vędutu.

În fine însu, *dreptatea, propiță de
energia poporului, a învinsū*. Pretensi-
unile satanicē ale Jidanilorū în tôte foru-
rile au fostū respinse și astfelu proce-
sulū „revoluțiunii” s'a sfârșitū.

Pentru ca însu sē nu se pôtă dice,
că Românilu a învinsū asupra semitului,
tribunalele au adatū de bine *uni-sono a
iudeca și pe Români la suportarea impru-
mutatū a speselorū de procesū*.

S'a apelatū contra acesta și vomū
vedu ce va fi; astădî însu vedemū de-
ocamdată atātu, că Românilorū li-s'a fă-
cutū fôrte mare nedreptate prin aceea, că
nu numai nu li-s'au înapoiatū banii datū
advocatulu apărătorū, nu numai că n'au
fostū rebonificați pentru perderea de
timpū și strapațiile cele multe, și nu
numai că nu li-s'a datū satisfacțiune din
partea Evreilorū pentru încălcarea pro-
prietății lorū, dér au mai fostū condam-
nați și la suportarea împrumutatū a spe-
selorū de procesū.

Mai observū, că în totū cursulu pro-
cesulu a fostū caracteristică nisuința in-
vestigatorilorū de a da de cutare-va so-
bolū, nevoindū sē recunoscă, că adevē-
rații sobolū în casulu de față au fostū
cei doi Jidani provocatori.

U. n. f. n.

SCRILE DILEI.

Maiestatea Sa monarhulū a dăruitū
câte 150 fl. pentru bisericile române gr.
cat. din Dumbrava și Iosipū.

Esamenale școlii de fete a Associa-
țiunii transilvane se vorū ține în 27, 28
și 29 Iunie s. n. Comitetul va fi repre-
sentatū la esamene prin d-lū profesoru
seminarialtū Iônū Popescu, ca delegatū
în afacerile școlare. Asemenea va asista
la aceste esamene comisiunea esmisă
din partea comitetulu în persoanele
domnilorū *Barțiu și Măcelariu*. Esame-
nele se vorū încheia prin esecutarea
unei cântări de tôte elevele; directorulu
va rostū o cuvântare, se vorū ceti apoi
catalogele elevelorū și se vorū împărți
testimoniile.

Mercuri a sositū în Bucuresci d. M.
Cogălniceanu însoțitū de doctorulu Neagoe,
venindū din Constanța unde și-a făcutū
reconvalescența. Ilustrulu bătrânū s'a în-
trămatū fôrte bine, dice „Unir”, și de
mulți ani nu l'am vędutu cu atātu vervă
ca cum este acum.

D-nul loc.-colonelū din armata ro-
mână M. Groza, comandantulu reg. 14
de dorobanți cu garnisōna în Romanū,
este numitū din partea României mem-
bru în comisiunea pentru stabilirea gra-
nițelorū între Austro-Ungaria și România.

Administrația de războiu din Bucu-
resci a aprobatū introducerea în armata
română a *revolverulu* inventatū de d-lū
căpitanū *Dimancea*. Acesta va pleca în
curēdu în străinătate pentru a fabrica
revolverulu său.

D-lū Dr. Iônū Neagoe, medicū în
Bucuresci, va fi trimisū de guvernulu
românū în străinătate ca sē studieze bōla
pelagră.

Academie in Bucuresti. — Rundschau: Aus dem Königreiche. — Pressprozesse. — Jacob Bologa. — Ludwig Mocsary. — Sachsen und Rumänen. — Deli-Satir. Eine Erzählung aus dem Volke. Aus dem Rumänischen der Th. D. Speranția, übersetzt von C. dela Tismana. — Idylle, von V. Alexandri, nach dem Rumänischen von Leon Schönfeld. — 30 Jahre Römischer Geschichte in Dacien und Mösien. — Inserate.

„Candela“, fiia bisericească literară, apare în Cernăuți odată pe lună și costă 4 fl. pe an. Redactorul primar *Artemiu Berariu*. — Nr. 6 dela 1 Iunie conține: Istoria catehumenatului creștin (introducere). — Omiliile S-tului Iónu Christostomă la epistola către Romani (urmare). — Predică la ziua Înălțării Domnului, de Vasiliu Tomiuc. — In cauza desființării școlii reale gr. or. superioare din Cernăuți. — Cuvântarea presidială a I. P. S. S. par. Metropolitană Mironă Romanul, precum și a P. S. S. par. episcopă Popasu și Meșianu cu ocazia deschiderii Sinodelor din acestă an. — Diverse. — Corespondență. — Se mai află și 2 articuli sârbesci.

Incunoscintare.

Strămutându-mă din parochia Zalnocu la parochia Seplacul Gherlei, rog pe acei p. t. Domni, cari ar fi binevoiti a colecta ceva în bani sau cărți pe sema bibliotecii parochiale școlare gr. cat. din Zalnocu, ca cele colectate să le trimită la adresa d-lui *Georgiu Stanciu*, preotul Zalnocului, sau la adresa: *Senatul bisericesc-scolar gr. cat. al parohiei Zalnocu* (p. u. *Mojád. Szilágyimegye*), era din partea mea să primescă cele mai căldurose mulțămiri pentru binevoitorul concurs dat întru realizarea unui însemnată factor de cultură pentru poporul nostru dela sate.

Seplacul, 10 Iunie 1888.

Ioan Sonea, preot gr. cat.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alt „Gaz. Trans.“)

Berlin, 18 Iunie. — Din cauza spațiului prea mic li s'a refuzat tuturor misiunilor și demnitarilor din afară de a lua parte la astrucarea cadavrului împărătesc.

Berlin, 18 Iunie. — În urma secțiunii s'a constatat: destrucțiunea laringei prin conșex, infiltrațiune purulentă a tracheei. Secțiunea s'a făcută la gât și s'au esaminat laringea și plămânile. Regiunea laringei era infiltrată cu desevășire cu puroiu. Se formase o cantitate mai mare ca un pumn. Mackenzie declarase într'un raport făcut la ordinul împăratului, că bola este

fără nici-o indoelă canceru laringeal.

Împăratul a fost aședat în cosciugul erl la 5 ore după amediu.

Raport general

despre activitatea Comitetului de ajutorare cu Abecedare și Legendare a elevilor sârcați dela școlile române rurale din Transilvania și Ungaria proprie.

(Fine.)

Cărți de Brașov se distribuă la adresele d-lor:

1. Georgiu Muntean inv. în Pusta Egres — 15 abcedare; 2. Teodor Popu inv. în M. Ugra — 15 abcedare; 3. Georgiu Breteanu inv. în Vama — 5 abc.; 4. Mihail Bene inv. în Giorocuta — 30 abcedare. — Suma 65 abc.

Adecă am cumpărat abcedare de Petri 131. Am distribuit: 146, căci 15 esemplare ne rămasese din anul trecut. Abcedare de Popescu cumpăram 100, distribuim 69, mai avem nedistribuite 31 abc. Elementare de Blașu cumpăram 71 și distribuim 81, căci aveam 10 elementare rămase din anul trecut. Abcedare de Brașov cumpăram 58, distribuim 65 și mai avem 33, căci 40 es. ne donă librăria N. I. Ciurcu. Legendare de Petri cumpăram 90 și distribuim 91 căci 1 esemplar ne rămase din anul trecut. Legendare de Popescu cumpăram 20 și distribuim 17, decă mai avem 3 esemplare rămase pe anul viitor.

Va să dăcă am încasat 151 fl. 16 cr. Am spesat 128 fl. 69 cr. mai dispunem de 22 fl. 47 cr. v. a.

Am cumpărat 360 abcedare și 110 leg., am avut din an. trecut 15 abcedare, ni s'au donat 40 abcedare, am distribuit 361 abcedare, 108 leg. mai avem 65 abc., 2 leg.

Observare: În ziua de astăzi am primit cu mandatul postal dela teologii din Gherla suma de 3 fl. 65 cr. cari se alătură la restul de casă, prin urmare cu ziua de astăzi face suma banilor ce-i avem la mână cu totul 26 fl. 12 cr.

Subscrișul comitetului își ține de datorință a aduce cea mai cordială mulțumită tuturor contribuitorilor binevoitori și-și ia libertatea a se ruga din nou de sprijinul călduros al onorabilului public pentru ajungerea scopului nobil ce urmărește.

Rodna-veche, 9 Iunie 1888.

Flor. Porcius Ion Popu Reteganu
pres. secretar.

Acest raport s'a cenzurat și colationat cu socotelele și s'a aflat întru toate corespunzător.*

D. u. s.

Gerasim Domide. Pompiliu Grapini.

* Tote diarele române sunt rugate a publica acest raport. — Comitetului.

eu mă voiu rătăci printre ei; tu să vii să-mi iai cornul, să soți năframa, der să nu cumva să așterni năframa pe pământ, ci prindeți-o în briu și scote bucătura de bucatură de mănăncă. La un loc să nu stai, că de vei sta te vede păzitorul hangului. Văcarul făcu ce l'a învățat văcuța bălțată, și își mână boii să pască; văcuța se rătăci printre hoii, văcarul se duse sprintenulă la densa, și luă cornul, își scose năframa, o ascuse în briu, și umbla mănăcând. Der de giaba le-a fost șiretlicul, că tocmai când era să mănănce turta de miere veni la el un om și-i grăi: „Tu ce faci pe aici?” Văcarul îi răspunse: „Ce să fac, frățică; nu fac nimic, ecă roț le un codru de pâne“. Omul nu mai duse nici o vorbă, merse acasă și-i povesti hangului, că a văcut pe văcuța bălțată, că i-a dat văcarului mănăncă.

După ce s'a săturat bine, văcarul se duse la văcuța bălțată și-i povesti, ce i s'a întâmplat cu streinul și ce i-a spus el. Văcuța îi duse: „Pune năframa în corn, că ț-a fi de folos vredat, când te-i duce de seră cu vitele acasă, eu rămân aici, căci mi-e frică, că hangul mă ucide. Decă te-a întreba el de mine, să-i spui că am rămas pe

câmp. După ce văcarul sosi acasă, hangul îl întrebă unde e văcuța cea bălțată? Văcarul îi spuse, că n'au putut-o mână acasă, și că mână de bună semă ni-o aduce odată cu celelalte. A doua zi văcarul îi povesti văcuței bălțate, că hangul l'a întrebat unde a rămas. Văcuța îi grăi: „Deseră te-a întreba era de mine, spune-i că nu m'ai putut mână acasă. El ț-a spune, că va trimite mână dimineță vinetori să mē puște. Așa va face. Der tu să-ți stringi hainele după ce vei ajunge acasă, și să vii de grabă la mine la câmp și ne-om duce în lume cât ne-or putea duce picioarele de iute“.

După ce văcarul a ajuns sera cu vitele acasă, hangul l'a întrebat, unde a rămas văcuța bălțată; văcarul îi răspunse, că n'a putut-o mână acasă. Atunci hangul grăi: „Bine deră, dragul meu, să știi că mână cum se va crepa de ziua, voi trimite venetori să puște văcuța. Cum a audit văcarul una ca asta se duse în casă, unde durmia, și adună straiile și dete fuga la văcuța de pe câmp. După ce-a ajuns, văcuța îi duse: „Hai să pornim repede.“ Văcarul îi răspunse: „Eu sunt gata, mi-am adus tot ce am.“ „Și eu sunt gata.“ (Va urma.)

Din comitate.

(Urmare.)

Comitatul Turda-Arieș. In luna lui Mai: s'au estradat 4 pașaporte pentru liberă trecere în România. Focuri s'au ivit în Turda, Cristuru, Ludoș, Bagin, Bogata, Tritul inferior, Lupșa, Câmpeni și Pociaga inferioară. Paguba 3940 fl. 80 cr., dintre cari 1356 fl. 29 cr. au fost asigurați.

Adunarea comitetului administrativ, ținută la 13 Iunie, luă hotărîrea, ca în bugetul anului viitor să se arunce pe fiacare comună câte o anumită sumă pentru procurarea instrumentelor necesare la stingerea focului.

Noul inspector de dare Szilvasy Bela raportă, că în luna trecută s'au încasat dare directă 25,695 fl. 24 cr., er dare militară 212 fl. 47 cr. Au rămas însă restante: dare directă 318,694 fl. 61 cr., er dare militară 21,592 fl. 80 cr. Cum vedem, restanțele de dare și în acestă comitat sunt foarte mari. Noul inspector de dare promite însă în raportul său, că va căuta un mijloc mai energetic pentru a scote restantele de dare. Declară totodată, că manipularea defectuoasă de până acum a banilor de dare are s'o înlocuiescă printr'o manipulare corectă, prin care se va pune stavilă defraudărilor.

Oficiul postal din P.-St.-Craiu s'a desființat din cauza lipsei de clientela.

La propunerea inspectorului r. de școle, Comitetul administrativ a hotărît să se închidă școlile clandestine israelite din Ghiriș și Săcalul de Câmpia. Totodată, pentru-ca israeliții să se abțină a mai înființa în viitor asemenea școle clandestine, de cari mai înainte erau multe în acestă comitat și probabil că și astăzi mai sunt, — Comitetul a hotărît să se ceră dela ministrul de culte și instrucțiune publică autorizația de a amenința pe proprietarii unor asemenea școle clandestine nu numai cu închiderea școlilor întemeiate de ei, ci și cu pedepsă în bani.

In legătură cu acestă membrul Comitetului Miksa Elek, în considerația, că nu numai în asemenea școle israelite, ci și în altfel de școle, recunoscute ca corespunzătoare legilor, pot să obvină casurii ca, deși în secret, să se folosescă cărți de școlă cu principii antipatriotice: interpelază pe inspectorul de școle, decă se faci punctuos în acestă comitat așa numitele visitațiuni școlare, și decă își implinesce el datorința de a visita fiacare școlă, și decă, pe basa scăderilor observate în școlile vizitate, întreprinde el pașii ulteriori necesari?...

La acestă interpelare inspectorul a răspuns, că el se nisuesce a satisface obligămintului de a visita școlile pe cât îi permite „modestul“ itinerar de 300 fl. Observă însă, că el mai mult de atata nu pôte face; deodată cu isprăvirea banilor itinerarului s'au isprăvit și ulterioarele visitațiuni de școle. Fiindcă itinerarul e mic, multe școle rămân nevizitate și împrejurarea acestă, ce-i drept, dice inspectorul, e păgubitore pentru instrucțiune. Din cauza acestă propuse Comitetului, să rōge pe ministrul respectiv a i da o îndoită sumă ca itinerar.

Propunerea acestă fū unanimă primită din partea Comitetului.

DIVERSE.

Ouă artificiale. S'a afirmat ade-seori, că Americanii fabrică ouă false. Acest fapt este confirmat și etă detaliurile acestei industrii curioase; Ea constă din patru operațiuni: pregătirea gălbinașului, a albușului, a pelei de pe ou și a cōjei. Gălbinașul este o amestecătură de făină de porumb (cucuruș), de scrobělă scōsă din bucate, de ulei și de alte ingrediente diferite. Acestă mixtură se tōrnă ca o pastă grosă într'o mașină, care i dă forma rotundă. După aceea găl-

binușul ajunge într'altă departament, unde se învêie în albuș, care este compus din albumină, în tocmai ca și la oul natural. Acestă nou lichid se închegă și printr'o mișcare rotătoare particulară ia o formă ovală. Oul astfel preparat trece într'altă receptacul din apropiere, numit „mașina pentru piele“. Aci este îmbrăcat cu o peliță subțire. In fine își capetă ultima sa îmbrăcăminte, adecă o cōje de gips, ceva mai grosă ca cōja naturală. Se pune apoi pe table mari ca să se usuce, ceea ce se întâmplă foarte iute. Productul acesta primesc astfel tōte aparențele unui ou veritabil. Se spune, că fabricațiunea ouălor artificiale nu pôte satisface căutării celei mari; totu ce se fabrică să cumpără de două case mari din New-York. De altmintrele ouăle acestea sunt cu totul totu nesticăcioșe, bine nutritore și totu atât de sănătose ca și ouăle de găină. Nu se sparg așa lesne, și din cauza grosimei cōjei lor sunt cu mult mai ușor de transportat ca ouăle naturale.

NECROLOGU.

Iónu Buzdugă, preot gr. or., și fiica sa Iuliana facu în numele lor și a tuturor consăngenilor cunoscuti, că prea iubita soț, respective mamă **Catarina Buzdugă** născută Popu, după un morbu mai îndelungat și-a dat la 1. Iunie 1888 st. n. blândul suflet în mâinile Creatorului în alt 24-lea an al etăței și după 3 ani și 7 luni de fericită căsătorie.

Rămășițele pămîntesci s'a aședat spre odihnă vecnică în cimiteriul din Sănosift (Poiana) la 4 Iunie 1888 st. n.

Pe răposata o deplângă mulțime de consăgeni.

Fia-i odihna ușor și amintirea binecuvântată!

Cursul pietei Brașov

din 16 Iunie st. n. 1888

Bancnote romănesc	Cump.	8.48	Vënd.	8.51
Argint românesc	"	8.42	"	8.46
Napoleon-d'or	"	10.01	"	10.04
Lire turcesc	"	11.32	"	11.37
Imperial	"	10.32	"	10.37
Galbin	"	5.89	"	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	"	101.—	"	—
" " 5%	"	98.—	"	98.50
Ruble rusesc	"	109.—	"	110.
Discontul	"	6 1/2—8%	pe an.	—

Cursul la bursa de Viena

din 16 Iunie st. n. 1888.

Renta de aur 4%	99.30
Renta de hărtă 5%	86.95
Imprumutul căilor ferate ungar.	151.90
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungar (1-ma emisiune)	95.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungar (2-a emisiune)	126.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungar (3-a emisiune)	105.—
Bonuri rurale ungar	105.—
Bonuri cu clasa de sortare	104.90
Bonuri rurale Banat-Timiș	104.75
Bonuri cu cl. de sortare	104.75
Bonuri rurale transilvane	104.30
Bonuri croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vină unguresc	99.50
Imprumutul cu premiul unguresc	125.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	124.50
Renta de hărtă austriac	79.20
Renta de argint austriac	80.90
Renta de aur austriac	109.75
Losuri din 1860	137.20
Acțiunile băncii austro-ungare	859.—
Acțiunile băncii de credit ungar.	284.—
Acțiunile băncii de credit austr.	28.60
Galbin împărătesc	5.95
Napoleon-d'or	10.02 1/10
Mărci 100 imp. germane	61.97 1/10
Londra 10 Livres sterlinge	126.35

Bursa de București.

Cotă oficială dela 3 Iunie st. v. 1888.

	Cump.	vënd.
Renta română 5%	90—	91.—
Renta rom. amort. 5%	91 1/2	92 1/2
Renta convert. 6%	89.—	90.—
Impr. oraș. Buc. 10 fr.	35.—	38.—
Credit fonc. rural 7%	105.—	106.—
" " 5%	89 3/4	70 1/4
" " urban 7%	107.—	107 3/4
" " " 6%	98.—	99.—
" " " 5%	85 1/2	86.—
Banca naț. a Rom. 500 Lei.	945.—	960.—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	220.—	225.—
Ac. de asig. Națională.	—	—
Aur contra bilete de bancă	16 3/4	17.—
Bancnote austr. contra aur.	2.—	22.—
Aur contra argintă seu bilete	16.—	16 3/4
Florin valere austriac	2.01	2.

Editor și Redactor responsabil:

Dr. Aurel Mureșianu.

Sosirea și plecarea trenurilor și postelor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Pesta:

Trenul de persoane Nr. 307: 7 ore 10 de minute séra.
Trenul mixt Nr. 315: 4 ore 10 minute dimineața.

2. Dela Brașov la București:

Trenul accelerat Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineața.
Trenul mixt Nr. 318: 1 ora 55 minute după amăzi.

II. Sosirea trenurilor:

1. Dela Pesta la Brașov:

Trenul de persoane Nr. 308: 9 ore 46 minute înainte de amăzi.
Trenul mixt Nr. 316: 9 ore 52 minute séra.

2. Dela București la Brașov:

Trenul mixt Nr. 317: 2 ore 32 minute după amăzi.
Trenul accelerat Nr. 301: 10 ore 12 minute séra.

A. Plecarea postelor:

- a) Dela Brașov la *Râșnov-Zărnesc-Brană*: 12 ore 30 m. după amăzi
b) " " " *Zărnesc*: 4 ore după amăzi.
c) " " " în *Săcuime* [S. Georgi]: 1 ora 30 minute noaptea.
d) " " " la *Făgăraș*: 4 ore dimineața.
e) " " " la *Săcele*: 4 ore dimineața.

B. Sosirea postelor:

- a) Dela *Râșnov-Zărnesc-Brană* la Brașov: 10 ore înainte de amăzi.
b) " " *Zărnesc* la Brașov: 9 ore a. m.
c) Din *Săcuime* la Brașov: 6 ore séra.
d) " " *Făgăraș* la Brașov: 2 ore dimineața.
e) " " *Săcele* la Brașov: 6 ore 30 minute séra.

4851—1888 tkvi. számhoz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Dr. Leményi Miklós végrehajthatónak Amindt Frigyes végrehajtást szenvedő elleni o. é. 24. frt. — kr. tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék a hosszafalusi kir. járásbírósg területén levő a csernátfalusi 267 sz. tjkben 488, 489, 571 hrsz. a foglalt fekvőkre az árverést 336 frtban, ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennti ingatlanok az 1888 évi Augustus hó 11-ik napján d. e. 9 órakor Csernátfaluban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át 33 frt 60 kr. készpénzben, vagy az 1881 LX. tcz. 42 §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881 évi November hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadék képes érték-papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. tcz. 170 §-értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1888 évi Május hó 2-án.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Se deschide abonamentul pre anul 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Diarü beletristicü și enciclopedicü-literarü — cu ilustrațiunî. — Cursulü XII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numerî câte de 2—3 cöle cu ilustrațiunî frumöse; și publicä articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatralei ș. a. — mai departe tractezä cestiunî literare și sciëntifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune vieța socialä a Romänilorü de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunî din patriä și străinätate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o örä pläcutä familiei strivite de grijile vieței; și preste totü nisuesce a întinde tuturorü individiilorü din familiä o petrecere nobilä și instructivä. — Prețulü de prenumerațiune pre anulü întregü e 4 fl., pentru Romänia și străinä-tate 10 franci — lei, plätibilü și în bilete de bancä ori marce postalî.

PREOTULÜ ROMÄNÜ. Diarü bisericescü, scolarü și literarü — cu ilustrațiunî. — Cursulü XIV. — Apare în broșurü lunare câte de 2½—3½ cöle; și publicä portretele și biografiile arhieriorü și preotilorü mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiunî, — mai departe articlii din sfera tuturorü sciëntelorü teologice și între aceștiia mulțiime de predice pre dumineci, serbätörî și diverse ocasiunî, mai alesü funebrai, — apoi studii pedagogice-didactice și sciëntifice-literari; și în urmă totü sciulü de amënunte și sciri cu preferința celorü din sfera bisericescä, scolaricä și literarä. — Prețulü de prenumerațiune pre anulü întregü e 4 fl. — pentru Romänia 10 franci — lei, plätibilü și în bilete de bancä ori marce postalî.

Colectanții primescä gratisü totü alü patruea esemplarü.

Numeri de probä se trimittü gratisü ori-cui cere.

A se adresa la „**CANCELARIA NEGRUȚU**” în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totü de aci se mai potü procura și urmätöarele cărți din editura propriä:

Apologie. Discussiunî filologice și istorice maghiare privitoare la Romäni, înveritate și rectificate de Dr. Gregoriu Siläsi. — Partea I. Paulü Hun-falvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Sincal. Prețulü 30 cr.

Renascerea limbii romänesci în vorbire și scriere înveriditä și aprețiätä de Dr. Gregoriu Siläsi. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulü broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Töte trei împreună 1 fl.

Cuvëntäri bisericesci la töte sër-bätörite de peste anü, de I. Papiu. Ünü volumü de preste 26 cöle. Acest opü de cuvëntäri bisericesci întrece töte opurile de acestü soiü aparute până acum — avëndü și o notiță istoricä la fiä-care sër-bätöre, care arätä timpulü introducerei, fasele prin cari a trecutü și modul cum s'a stabilitü respectiva sër-bätöre. Prețulü e 2 fl.

Barbu cobzarulü. Novelä originalä de Emilia Lungu. Prețulü 15 cr.

Puterea amorului. Novelä de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulü 20 cr.

Ideașulü perdutü. Novelä originalä de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulü 15 cr.

Opera unui omü de bine. Novelä originalä. — Continuarea novelei: **Ideașulü pierdutü** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulü 15 cr.

Fântäna dorului. Novelä popularä de Georgiu Simu. Prețulü 10 cr.

Codreanü craiulü codrului. Baladä de Georgiu Simu. Prețulü 10 cr.

Ultimulü Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulü 10 cr.

Elü trebuie sä se însöre. Novelä de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțu. Prețulü 25 cr.

Brandä seu Nunta fatalä. Schiță

din emigrarea lui Dragoșü. Novelä istoricä naționalä. Prețulü 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istoricä după Wachsmann, de Ioanü Tanco. Prețulü 30 cr.

Probitatea în copiläriä. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvü. Prețulü 10 cr.

Hermanü și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberä de Constantinü Morariu. Prețulü 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediä în 5 acte după Euripide, tradusä în versuri de Petru Dulfu. Prețulü 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediä în 5 acte după Euripide, tradusä în versuri de Petru Dulfu. Prețulü 30 cr.

Petulantulü. Comediä în 5 acte, după Augustü Kotzebue, tradusä de Ioanü St. Șuluțu. Prețulü 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publicä ținutä în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicörä, prof. gimnas. — Cu portretulü M. S. Regina Romäniei. Prețulü 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Ünü volumü de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulü redusü (de la 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirü și viorele, poesii populare, culese de Ioanü Pöpu Reteganu. Ünü volumü de 14 cöle. Preț. 60 cr.

Tesaurulü dela Petrosä seu Cloșca cu pui ei de aurü. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulü 20 cr.

Biblioteca Sätenuiü Romänd. Cartea I, II, III, IV, cuprindü materiü förte interesante și amusante. Prețulü la töte patru 1 fl. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprindë materiü förte interesante și amusante. Prețulü 30 cr.

Colectä de recepte din economiä, industriä, comerčiu și chemiä. Prețulü 50 cr.

Economia pentru scölele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulü 30 cr.

Indreptarü teoreticü și practicü pentru invëtämentuü intuitivü în folosulü elevilorü normalü (preparandialü), a invëtătorilorü și a altorü bărbați de scölä, de V. Gr. Borgovanü, profesorü preparandialü. Prețulü unui esemplarü cu porto francatü 1 fl. 80 cr. v. a. În literatura nösträ pedagogicä abia aflämü vre-unü opü, întocmitü după lipsele scölelorü nöstre în mäsurä în care este acesta, pentru aceea ilü și recomandämü mai alesü directorilorü și invëtătorilorü ca celorü în prima liniä interesatü.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Romäni. De V. Gr. Borgovan. Prețulü 15.

Manualü de Gramatica limbii romäne pentru scölele poporali în trei cursuri de Maximü Popü, profesorü la gimnasiulü din Näsödü. — Manualü aprobatü prin ministeriulü de culte și instruciunë publicä cu rescriptulü de datü 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulü 30.

Gramatica limbii romäne lucratä pe baze sintactice de Ioanü Buteanu, prof. gimn. Ünü volumü de peste 30 cöle. Prețulü 2 fl.

Manualü de stilisticä de Ioanü F. Negruțu, profesorü. Opü aprobatü și din partea ministeriului de culte și instruciunë publicä cu rescriptulü de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practicä förte bogatä a acestui op — cuprindëndü compositiunî de totü soiulü de acte obveniënte în referințele vieței socialë — se pöte întrebunța

cu multü folosü de căträ preoti, invëtători și alți cărturari romäni. Prețulü 1 fl. 10 cr.

Nu më uita. Colectiune de vier-suri funebrai, urmate de iertäciunî, epitafiä ș. a. Prețulü 50 cr.

Carte conducötöre la propunerea calculärei în scöla poporalä pentru invëtătorü și preparandü. Broș. I. scrisä de Gavrilü Trifu profesorü preparandialü. Prețulü 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugäciunî:

Märgäritarulü sufletului. Carte bogatä de rugäciunî și cäntäri bisericesci förte frumösi ilustratä. Prețulü unui esemplarü broșuratü e 40 cr., legatü 50 cr., legatü în pänzä 60 cr., legatü mai finü 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legäturä de luxü 1.50—2.50

Miculü märgäritarü sufletescü. Cärticicä de rugäciunî și cäntäri bisericesci — frumösi ilustratä, pentru pruncii scolarü de ambe secsele. Prețulü unui esemplarü broșuratü e 15 cr., — legatü 22 cr., legatü în pänzä 26 cr.

Cärticicä de rugäciunî și cäntäri pentru pruncii scolarü de ambe secsele. Cu mai multe icöne frumöse. Prețulü unui esemplarü e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulü Prea Säntei Vergure Maria a Näsötörei de D-șeu urmatü de mai multe rugäciunî frumöse. Cu icöne frumöse. Prețulü unui esemplarü speditü franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusü Christosü. Prețulü unui esemplarü legatü și speditü franco e 15 cr.